

סגור חלון



## נהגת עם רישיון זר ונפגעת בתאונה: מה תקבל מהביטוח?

האם חברת הביטוח צריכה לפצות את מי שמחזיק ברישיון נהיגה זר? מה קובע החוק - ומה אומרים בתי המשפט?

ג'ון גבע 25/3/15

פנות בוקר רכב ס' על אופנוע כשהוא מרכיב מאחוריו את אשתו. בצאתם מן המנהרה שבצומת כפר שמריהו אירעה תאונת דרכים בין האופנוע לבין משאית. כתוצאה מהתאונה נהרגה אשתו של ס'.

בעת קרות התאונה ס' נהג עם רישיון נהיגה קולומביאני תקף ורישיון בינלאומי תקף, אך מבלי שהיה בידו רישיון נהיגה ישראלי תקף לפי הוראות פקודת התעבורה. חברת הביטוח סירבה לפצותו בטענה כי הפוליסה אינה תקפה ללא רישיון נהיגה בתוקף בישראל.

ס' טען כי לא ניתן לומר שהוא נמנע במתכוון מהמרת רישיון הנהיגה הזר שלו לרישיון נהיגה ישראלי, וכי מעולם לא נאמר לו שהפוליסה אינה תקפה ללא רישיון נהיגה ישראלי.

האם צדקה חברת הביטוח שסירבה לפצות מי שמחזיק ברישיון זר? מה קובע החוק? מה אומרים על כך בתי המשפט?

בית משפט השלום דחה את תביעתו של ס' וקבע כי הוא לא קיים אחר התנאים המנויים בתקנה 567 לתקנות התעבורה בנוגע לנהיגה עם רישיון נהיגה זר ולכן נהג ללא רישיון תקף בישראל. על-פי תקנה זו, בעל רישיון זר יוכל לנהוג בישראל אם "שהותו בישראל, מיום כניסתו האחרונה, לא עלתה באופן מצטבר על שנה, אלא אם כן יצא מישראל במשך תקופה זו ליותר מ-3 חודשים..." בית משפט השלום ציין כי ס' שהה בישראל ברציפות 8 שנים, ולכן בהתאם להוראות חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, לא היה רשאי לנהוג בישראל תוך הסתמכות על רישיון נהיגה זר.

עוד הוסיף בית המשפט, כי פרק הזמן הממושך שבו שהה ס' בארץ והסתמך על הרישיון הזר "הופך את הפגם לפגם מהותי, מה גם שלצורך המרת רישיון הנהיגה הזר לרישיון נהיגה ישראלי, היה על ס' לעמוד בבדיקות רפואיות ולבצע מבחן שליטה ואין מדובר בדרישה טכנית בלבד".

ס', שלא השלים עם פסק הדין, ערער לבית המשפט המחוזי, אשר קבע כי אמנם לא מוטלת על ה"פול" והסוכן מטעמה חובה לוודא שהמבוטח אכן מחזיק ברישיון נהיגה תקף אך מוטלת עליהם חובת יידוע. הסוכן ידע ולפחות צריך היה לדעת שמדובר בעובד זר המסתמך בעת נהיגתו על רישיון נהיגה זר - ומכאן שהייתה מוטלת עליו החובה ליידע את ס' בדבר הצורך לברר שנהיגתו באמצעות רישיון נהיגה זר אכן מותרת. לפיכך קבע בית המשפט כי יש לפצות את ס' בגין נזקי הגוף שנגרמו לו.

### של מי המחדל?

ר' נפגע בתאונת דרכים, ובגין כך נגרמו לו נזקי גוף. ר' החזיק רישיון נהיגה זר בינלאומי מגאורגיה, שהיה בתוקף ביום התאונה. כ-7 חודשים לאחר שהגיע לישראל, ר' הגיש בקשה להכיר בו כעולה חדש. לאחר קרות התאונה, קיבל ר' מעמד של תושב ארעי ובהמשך מעמד של תושב קבע בארץ. רישיון הנהיגה הזר של ר' הומר ברישיון נהיגה ישראלי כחודש וחצי לאחר קרות התאונה, ולאחר ש-ר' עבר מבחן שליטה.

חברת הביטוח דחתה את בקשתו של ר' לפיצוי בטענה כי רישונו לא היה בתוקף בעת התאונה. ר' הגיש תביעה לבית המשפט, שקבע שהימצאותו של ר' בארץ באותה תקופה הייתה זמנית וגם אם יניח שהימצאותו בארץ הייתה קבועה, אין לשלול את הפיצוי על-פי החוק, משום שתוצאה כזו אינה מידתית.

בית המשפט ציין כי "אין מדובר במחדל מהותי... אלא במחדל פורמלי... ולא נראה שיש מקום להעניש מי שכשיר לנהוג ויודע לנהוג, אבל התרשל בכך שלא המיר במועד את רישיונו הזר לרישיון ישראלי, או שלא בירר מבעוד מועד מה עליו לעשות בהקשר לכך".

עוד הוסיף בית המשפט כי "העיקרון המנחה אפוא את פרשנות סעיף 7 לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים הוא שיש לפרשו באופן מצמצם ודווקני כך שהוא יחול על מקרים חמורים או חריגים במיוחד. רק במקרים כאלה תהיה הלימה בין הסנקציה החמורה הקבועה בסעיף 7 לחוק, שלילת פיצוי מהנפגע לבין ההפרה".

חברת הביטוח ערערה לבית המשפט המחוזי אשר דחה את הערעור וציין כי "אין באי עמידה בתנאי תקנה 567 בכדי להביא באופן אוטומטי לשלילת הזכאות לפיצויים לפי החוק".

א' הוא אזרח ישראלי אשר התגורר במשך כמה שנים בארצות-הברית. בעת שהותו של א' בארצות-הברית קיבל רישיון נהיגה המתיר לו לנהוג על אופנוע בנפח מנוע של 500 סמ"ק. בשנת 2006 הגיע א' לישראל ובסוף שנת 2007 קנה אופנוע. באחד הימים ב-2008, בעת ש-א' נהג באופנוע, אירעה לו תאונת דרכים. א' הגיש את התביעה נגד חברת הביטוח בטענה שרישיונו היה בתוקף בישראל במועד אירוע התאונה. עוד טען א' כי גם אם ייקבע שלרישיון הנהיגה לא היה תוקף, הוא לא נכנס לגדר הוראת סעיף 7(3) לחוק הפיצויים, השולל את הזכות לפיצוי.

בית המשפט ציין שבמועד אירוע התאונה היה א' תושב ישראל ועל כן חלה עליו תקנה 567א לתקנות התעבורה ("תושב חוזר"). עם זאת, הואיל והתאונה אירעה כשנתיים ו-4 חודשים לאחר ש-א' חזר לישראל, הדין הישראלי לא מכיר בתוקף רישיון הנהיגה האמריקאי שהחזיק (אשר מוגבל לתקופה של שנה אחת לפי תקנה 567א).

עם זאת קבע בית המשפט כי יש לפצות את א' בהסתמך על מכלול הראיות ביחס למגעים שהיו לו עם חברת הביטוח: ראשית, נציגי חברת הביטוח אמרו ל-א' כי ניתן לרכוש בישראל פוליסת ביטוח בהסתמך על רישיון נהיגה זר. שנית, נציגי חברת הביטוח לא הסבירו ל-א' מהם התנאים הנדרשים להסתמכות על רישיון נהיגה זר והם לא העמידו אותו על דרישות הדין ועל המורכבות של הוראות הדין (תקנה 567 ותקנה 567א לתקנות התעבורה); ושלישית, כי בתום המפגשים והשיחות שהיו ל-א' עם נציגי חברת הביטוח, סבר א' שלפוליסות הביטוח שרכש יש כיוסו.

בית המשפט קבע כי במקרה זה "המחדל של חברת הביטוח אינו מתבטא בכך שהיא לא וידאה, כי במועד פנייתו של א' אליה היה לרישיון הנהיגה האמריקאי אותו החזיק, תוקף בישראל, אלא בכך שחברת הביטוח לא העמידה את א' על מורכבות הדין בישראל בכל הנוגע להכרה ברישיונות נהיגה זרים". לפיכך נקבע כי יש לפצות את א' בגין נזקי הגוף שנגרמו לו.

■ **הכותב הוא מומחה בביטוח ונזיקין, הבעלים של משרד עורכי דין ג'ון גבע ומשמש, בין היתר, כיועץ המשפטי לחברי לשכת סוכני הביטוח.**